

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: 1 šiling,
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25—
celoletno: Din. 100—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII.

Dunaj, 12. oktobra 1927.

Št. 41.

Na stranski tir.

V nepričakovani slogi in naglici so nemške stranke vložile predlog o kulturni avtonomiji. Iz besedila predloga bi vsak sklepal, da je namenjena vsem koroškim Slovencem, pa že v svojem uvodu k besedilu postave pravijo nemške stranke same, da je namenjena samo članom „Koroške slovenske stranke“. Ta namen so sicer hoteli prikriti, a se jim ni posrečilo. Takoj smo se oglasili in zahtevali avtonomijo za vse Slovence na Koroškem in dosegli, da se je ravno isti manjšinski kongres, na katerega se nemške stranke sklicujejo, pridružil naši zahtevi in povdaril, da ima kulturna avtonomija le tedaj pomen, če se vpelje v sporazumu s Slovenci, to je, da se upoštevajo naše zahteve.

Četudi Nemci ne povedo, da jih sklep manjšinskega kongresa boli, vendar opazujemo po raznih nemških listih, da hočejo avtonomijo spraviti na stranski tir, da iščejo pot, po kateri bi predlog mirno pokopali ali krivdo zvalili celo na nas, samo da bi se ne bilo treba ozirati na naše zahteve. Le tako si moremo tolmačiti marljivo delavnost nacionalnih socialistov, vsenemcev, Landbunda in Heimatbunda. Mislili bi, da bodo Nemci Slovence raznih strank same pustili, da si uredimo svoje kulturne zavode v okvirju države po svoje, ker le tako bi podali zgled, kako naj se tudi drugod uredijo manjšinske zadeve v zadovoljnost manjšin. Ne tajimo, da so si koroške nemške stranke pridobile na ugledu med svetom, ko so vložile predlog avtonomije. Še večji ugled pa bodo dobile, če se bodo z ozirom na sklepe manjšinskega kongresa z nami sporazumele in s tem pokazale, da ni samo v Švici mogoče mirno sožitje več narodov, temveč tudi v novi Avstriji. Ta ugled pa so sedaj začele same rušiti, najhujše Landbund kot glasnik Heimatbunda. Zdi se, da hočejo v tej stranki spet pre-

vladati radikalni elementi ali kakor jih „Arbeiterwille“ imenuje, „die windischen Germanen“. Zaporedoma prinaša članke zoper kulturno avtonomijo in da lažje pobija, kar so njegovi poslanci podpisali, spet goni staro lajno o naši iredenti (B. Z. št. 54), pa še ne vedo, da se tej obrabljeni lajni vse smeji, ker vsak ve, da si tako majhen narod, kot smo mi na Koroškem, ne more privoščiti luksusa iredente. V dolgem uvodnem članku poroča „Bauernzeitung“ o velikem protestnem zborovanju v Velikovcu, na katerem je menda bilo 300 do 400 ljudi, kakor poroča neki list, a ne 2000, kakor trdi člankar. Celo v Strassburgu v gostilni pri Svetini (ali so že tako daleč Slovenci?) so trepetali pred avtonomijo in še hočejo trepetati v Rožu. Tudi učiteljem v slovenskem ožemlju se oglašajo slaba vest, trepečejo že za svoj kruhek, ugovarjajo proti avtonomiji ter se hvalijo, da so domovini zvesti Slovenci (to so domovini, domačim staršem, domačemu jeziku, domačemu narodu nazvesti Slovenci ali „die windischen Germanen“) s sedanjo šolo čisto zadovoljni. Pa še vojvoda (Herzog) nacionalnih socialistov se vsem tem pridružuje in na pomoč prihajajo še nemški turnerji, ki vsi trepečejo pred veliko nevarnostjo, pretečo 80 milijoneskemu nemškemu narodu od kulturne avtonomije, namenjene „Koroški slovenski stranki“, ki je je osemstisočkrat manjša. Ali se pač boji medved mravlje?

Vsa ta marljivost se nam zdi kot pretveza, ki jo gotovi krogi rabijo, da morejo pri vsenemcih in Landbundu vplivati na spremembo stališča do predloga kulturne avtonomije. Landbund bi se imel o novem položaju posvetovati že 7. oktobra, a je sejo še preložil. Vsiljuje se nam prepričanje, da gotovi krogi rajši vidijo, da ves predlog kulturne avtonomije, in stem vse nade, ki jih stavijo Nemci v Jugoslaviji na njo, padejo v vodo, kakor pa da bi se z nami sporazumeli.

Dajte nam kmetov!

Luteranstvu zgodovina očita, da je, kjer je prišlo do polne moči, uničilo tudi kmeta, ne samo samostane. Nove vere so se tedaj priprijeli plemiči, kakor danes delavci socialne demokracije. Nova vera je plemičem obetala last samostanov, danes se delavcu obeta v komunizmu last meščanskih slojev. Ko ni bilo več ne škofa ne samostanov, vzele so se svoboščine tudi kmetu in je postal kmet last graščakova. Tako je kmet izginil na Angleškem, postal je siromak najemnik, izginil tudi vsaj deloma v sedanji Prusiji. Po teh krajih je plemenitaš lastnik obširnih posestev, ljudske množice pa svojega nimajo nič in ta položaj postaja nevaren, širi se komunizem, delavec zahteva nove ureditve premoženjskih razmer. Na Angleškem slovi pisatelj Chesterton, mož, ki je pred par leti pristopil k katoliški cerkvi. Ta piše, da je treba iznova dobiti kmetov. „Treba je ljudem povedati, da je treba kmetov, kakor se je pred vojno pravilo ljudem, da je treba vojaških novincev. Vso vzgojo je treba napeljati v to strujo. Do zdaj se je tako izobraževalo, da se je ljudem dajalo nekaj mestne izobrazbe, katere sploh ne bi bilo treba poznati. Znanprej naj se izobrazba tako uredi, da se ljudem v mestih da nekaj kmečkega znanja. Seve se ne moremo kar usesti in potem čakati, da se naredi potrebna postava. Pozvati je treba prostovoljcev. Najprej je treba najti ljudi, ki bi bili zmožni, prevzeti odgovornost za malo posestvo, da Angleško rešimo v obupni uri. In potem hočemo vedeti, koliko je posestnikov, ki bi bili volje, po ceni oddati od svoje zemlje, da se napravi tam malih kmečkih domov. Mislim, da bi pri tem posestnik, ki prodaja, delal dobro kupčijo, kmet pa, ki posestvo prevzame, bi se moral junaški žrtvovati. Pravi se mi, da pač junaki ne rastejo po grmovju in da jih ne bo dosti, ki bi hoteli

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

„Do danes nobenemu nisem nič omenil, a sedaj pa povem. Ko sem lani ostal čez božične praznike za čuvaja v rudarski koči pod Štokom in se podal na sveti večer k počitku, nisem mogel zaspati. Veter je tulil, da je pokalo tramovje, šipe so šklepetale, ura je odbila na steni ravno enajst, ko slišim, kako nekdo prihaja sem iz jame. Mislim si, kako pa to, saj danes vendar ni nobenega na delu. Naenkrat se odprejo večna vrata, ki sem jih zaklenil in od znotraj zapahnil. To pa ni vseeno, si mislim, in bilo me je že malo strah. Tolažil sem se že, da dela mogoče veter takšen polom, toda tedaj slišim zamolklo mrmranje v veži, težke korake, ki se bližajo sobi. Puh — je naredilo naenkrat in vrata se odpro sama od sebe. In o groza, v sobo stopijo trije veliki možje že sivih las in črno oblečeni. Bili so silno resnega obraza in otožni. Pristopili so k mizi, postavili na njo luč, ki so jo prinesli seboj, ter se začeli pomenkovati. Kazali so drug drugemu, a razumel nisem ničesar. Eden njih stopi k omari in vzame iz nje, četudi je bila zaklenjena, knjigo, v katero se natančno zapisuje, koliko ur je delal ta in oni rudar na dan.

Odprli so knjigo, gledali, listali, zmajevali z glavami, kazali na številke in grozili drug drugemu, kakor bi hoteli reči, ti si kriv, da je krivično zapisano. Oblila me je kurja polt, skrtil sem se pod odejo in gledal skozi luknjo čudne polnočne goste. Naenkrat vzame eden svetiljko in posveti proti meni. Mislil sem si, zdaj je po meni in priporočil sem se Devici Mariji v Trnju ter sv. Barbari, da me rešita. In glej, naenkrat bije ura dvanajst. Pri zadnjem udarcu zaprejo možje knjigo, jo položijo nazaj v omaro ter odidejo kakor so prišli. Slišal sem samo težke korake proti jami in globok vzdih, kakor bi možje hoteli reči: Sedaj moramo zopet nazaj v trpljenje, še ni rešitve.

Rudarji so vsi tiho poslušali in temu in onemu so se ježili lasje.

„To morajo biti pogubljene duše tistih, ki so zapisovali nekdanj rudarjem v njih škodo druge številke,“ pravi Kmetov Rokej, „kar so s tem prigoljufali, so sami obdržali. Sedaj pa hodijo nazaj, da bi jih kdo odrešil.“

Med takimi in enakimi pogovori je minul čas hitro, solnce se je že davno skrilo za Staro goro.

Piskernikov Tomej je bil nekaj časa pri Grajnarju, odšel pa je nato h Kovaču, kjer je bilo nekaj tovarišev iz Kaple.

„No, kje pa tičiš,“ pozdravijo ga vsi in mu nudijo piti. „Ali se mogoče skrivaš pred biriči, ki lovijo vojake?“

„Meni malo mar za biriče. Naj le pridejo, jim že pokažem,“ se nasmeje Tomej in vsede k veselim pivcem, ki so ravno začeli prepevati ono narodno:

Nča bom več vinca piv,
bom v črni zemlji gniv,
tam bom srce svoje hvadiv.

Peli so prav dobro: Brunnikov Jaka je pel naprej, Bukovnikov Pavle je pomagal z basom, Plešovnikov Tičan pa je pel „črez“, Markovčev Hanzej je pa zraven pomagal.

Ravno hoteli zapeti drugo kitico, ko se vrata odpro in v sobo, zakajeno od dima, da se je komaj videlo do vrat, vstopi Kozamurnik, ki je bil prvi za županom Veglom, s štirimi hlapci iz Ženeka.

„Ho, kaj pa to pomeni,“ pravi gostilničar Kovač, „koga pa iščete tukaj? Saj ni nobenega, ki bi bil za vojaka. Rajši se vsedite pa pijte, saj ste gotovo žejni.“

„Moramo storiti svojo dolžnost, postavam se moramo pokoriti,“ pravi Kozamurnik. „Kakor sem zvedel, je tukaj Tomej Piskernik, ki je določen za vojaka.“

„Kaj jaz,“ zakriči Tomej in skoči izza mize. Hlapci se postavijo k durim, ker so slutili, da jim misli pobegniti.

„Dobro, da si tukaj,“ veli Kozamurnik, „greš kar z mano, jutri pa v Celovec, ker cesar rabi nujno vojake proti Turkom.“

(Dalje sledi.)

brani našo zemljo. A ko se je začela svetovna vojna, je glas trobente pozval milijone bojevnikov; glas pa, ki nas danes vabi, je strašnejši kakor trobenta sodnega dne. Ko svetu ta svoj načrt naznanjamo, ne bomo prosili prijaznega obraza kakor pri fotografu. Prosimo vsakogar, ki je mož, naj se opomore krizi, ki je nevarnejša kakor vojska.

Pred vsem potrebujemo kmetov! Nastane vprašanje, ali imamo za to v naši mestni mešanici še kaj gradiva? Mislim, da ga je še dosti, in da je dosti ljudi, ki bi se radi vrnili k priprostemu življenju. Nekateri živijo še v kmečki tradiciji (tisti, ki so šele prišli v mesto), drugim je kmetijstvo neka igrača, katero bi vsaj poskusili, tretji ne vedo o kmetijstvu nič, a čutijo, da jim nečesa manjka. Mislim, da je veliko ljudi, ki bi se radi izmuznili mestnim mrežam in bi se vrnili k koreninam našega bitja. Le poslušaj ljudi v predmestjih, kako govore o svojem vrtiču! Opazuj, za kaj mali ljudje bogatina najbolj zavidajo — za prostor, ki ga ima! Zapazim to na živem zanimanju, ki ga povsod najdem, zanimanju za razna vprašanja živinoreje. Opozarjam vas na prebivavce siromašnih predmestij, ki bi svojega siromašnega stanovanja ne zamenjali za stanovanje v občinskih hišah, ker imajo tu na siromašnem dvorišču svoje kunce in kuretino. Le-te ljudi je treba pridobiti, treba jih je izobraziti, treba dati jim poguma. In splošni šolski pouk mora biti tak, da vzbuja takšna nagnenja. Tako bi se zbral polk prostovoljnih kmetov, ki bo stal kakor skala ob morju, pa bo druge vabil kakor magnet. In število bo potem rastlo. Ni dvojbe, veliko je ljudi, ki bi bili volje, kot kmeti obdelovati polja, četudi bi morali prinašati žrtev, in dosti je večjih posestnikov, ki so volje oddati zemljišča, četudi bi morali nekaj žrtvovati tudi oni. Zdaj bi bilo treba samo še pozvati ali državo ali domoljubno društvo, da obema pomaga, da žrtev ne bo prevelika in neznosna.

Tudi pri nas bi bilo treba vzdigniti ta glas: „Pred vsem potrebujemo kmetov!“ Tudi naše šole vzgajajo le za mesta, zato na kmetih nihče noče več delati. Bojimo se za šolo, ki naj nam vzgaja nov rod, rod, ki ljubi kmetijski dom in kmetško delo!

POLITIČNI PREGLED

Uradništvo. Na jesen in kadar je kaj posebnega v državi, da bi morali biti vsi na mestu, navadno pridejo uradniki z novimi zahtevami kar ultimativno: ali nam daste ali pa bomo stavkali. Lanske uradniške zahteve in stavka je državi na ugledu mnogo škodovala. Tedaj je moral Seipel obljubiti, da bo stvar uredil. Zdaj se vršijo z njim pogajanja, in sicer zahtevajo uradniki primerno izenačenje med posameznimi činovnimi razredi. Ko bo to v redu, pridejo z novo zahtevo po splošnem zvišanju, ker pravijo, da ima država denarne prihranke, ki jih morajo potrositi seve uradniki, ker država drugih potreb nima, in da lahko da, proračun kljub temu ne bo dosti višji. Vprašanje pravice do stavke pa pri tem sploh ne sme priti na dnevni red. Nujno je potrebno, da se uradnikom stavkanje prepove z zakonom. Davkoplačevalci jih plačujejo, v zahvalo za to pa v najugodnejšem trenutku stavkajo. Z novimi zahtevami prihajajo pa tudi delavci v novčnem uradu, ki zahtevajo, da mora znašati najnižja plača na mesec 170 S. Vse to, ki nima nikdar konca in kraja, državo upropašča in gospodarstvo uničuje. Mussolini dela drugače. Ko vidi, da trpi gospodarstvo in država, kratkomalo zaukaže, da je treba plače znižati za 10%. — Soc. dem. predlog o amnestiji je odbor odklonil.

Gibanje za priključitev. V zadnjem času se opaža, da gibanje za priključitev v splošnem vidno pojenjuje in da preneha biti predmet splošne razprave. Vzrok tega umika leži predvsem v izboljšanju gospodarskega položaja. Gospodarska politika se jasno vidi v carinski reformi, ki se sedaj baš pretresa v parlamentu, in ki ni ničesar drugega kot izraz nove volje, ki stremi za tem, da se sanira gospodarstvo z lastnimi močmi. Novo državno posojilo, ki ga bomo sprejeli še to jesen, bo vsekakor mnogo pripomoglo k ureditvi razmer. Priključitveno gibanje so najbolj pospeševali gospodarski razlogi, ali hitro izboljšanje gospodar-

skega položaja ni moglo ostati brez vpliva na politične stranke. Protipriključitveno krilo kršč. soc. stranke pa je dobilo sedaj pomočnika v deželskem kmetu. Kandidature naše države za mesto predsednika na letošnjem zasedanju Društva narodov so bile že prvi poizkus osamosvojitve zunanje politike od Berlina. Ta korak je izzval seveda nezadovoljstvo v berlinski diplomaciji. Še jasneje pa se vidi to v hitri ureditvi vprašanja pristaniške cone v Trstu. Sličen proces je opazati v soc. dem. stranki. Priključitveno gibanje preživlja veliko krizo, ki pa bo še večja, čim se bodo razmere še zboljšale. — Dunajski dopisnik pariškega „Excelsiorja“ piše ravno narobe. Pravi, da je propaganda vedno živahnejša in da vidno napreduje. Med Avstriji in Nemci ni več nikake razlike. Običaji, obleka, način življenja in sploh vse je popolnoma izenačeno. V zunanjepolitičnih vprašanjih zastopa Avstrija vedno isto stališče kakor Nemčija. Duševno je združitev Avstrije z Nemčijo že izvršena. Samo mejnike je treba še prestaviti, pa bo stvar rešena.

Poštni spor med Avstrijo in Nemčijo. Z nedavnim zvišanjem poštne pristojbine s strani Nemčije je nastala precejšnja razlika med obema državama. Poština iz Avstrije v Nemčijo je isto kot v Avstriji sami. Po novi nemški tarifi stane pismo v Nemčijo 25 g, od nas v Nemčijo pa le 15 g, tiskovina v Nemčiji 8,5 g, od nas tja pa 5 g. To razliko so izrabile nemške tvrdke, ki so pustile pri nas tiskati cennike, prospekte itd. in jih svojim odjemalcem razpošiljale od tukaj v Nemčijo. Nemška poštna uprava se je čutila stem prizadeta in izdala naredbo, da se tiskovine nemških firm za tamošnje prebivalstvo, oddane pri nas, ne smejo dostaviti, temveč vrniti poštnemu uradu, ki jih je odposlal. Ta uredba je sicer le prehodna, a vendar ima namen, prisiliti našo pošto upravo, da tudi ona zviša pristojbine. Gre se tedaj za novo praktično spojitev. Mislili bi, da bo avstrijsko javno mnenje z veseljem pozdravilo ta nemški korak ali trgovski in industrijski krogi so odločno proti zvišanju poštne pristojbine in pravijo, da je odredba nemške poštne uprave poseganje v notranje zadeve naše države. Trgovinsko ministrstvo je v škripcih: ali naj ugodni Berlinu ali pa respektira domače potrebe. Najbrž se bo odločilo za prvo. Ob enem pa že prihajajo poštni uslužbenci z zahtevo po 25odstotnem povišanju plač, ako se zvišajo poštne pristojbine. Za poštarji bodo prišli drugi nameščenci, da bo „praktični anšlus“ prinesel sedanji vladi še marsikak trd oreh.

Občinske volitve v Ljubljani so se vršile 2. t. m. Volilnih upravičencev je bilo 14.546, število oddanih glasov pa 10.432, tedaj skoro tretjina ni volila. Slovenska ljudska stranka je dobila 3864 glasov in 19 mandatov, socialisti 537 glasov in 2 mandata, demokrati 4879 glasov in 23 mandatov, radikali 513 glasov in 2 mandata, komunisti 392 glasov in 1 mandat, neodvisna gospodarska lista 247 glasov in 1 mandat. Nobena stranka nima dvetretjinske večine, da bo proračun težko spraviti pod streho.

Jugoslovanska narodna skupščina je bila pretekli teden otvorjena. Za začasnega skupščinskega predsednika je bil izvoljen dr. Perič. Pri volitvi verifikacijskega odbora je prišlo do pretepa, ker je hotel glasovati tudi predsednik. Položaj vlade nikakor ni stalen in razčiščen. Zato se govori na eni strani o veliki koaliciji, ki bi obsegala 300 poslancev, in sicer radikale, demokrate, samostojne demokrate in kmetijce, na drugi strani pa se Radič in Pribičević potegujeta za demokratični blok. V tem slučaju bi morali demokrati stopiti iz vlade. — Trgovinska pogodba med Nemčijo in Jugoslavijo je bila podpisana.

DOMAČE NOVICE

Borovlje. Dne 4. oktobra se je vršilo v tukajšnjem kinu protestno zborovanje proti kulturni avtonomiji koroških Slovencev. Že par tednov prej se je za ta shod agitiralo z velikimi lepaki. Sklicatelji so bili nemški narodni socialisti, govornik pa neki Herzog iz Podroščice, ki je protestiral proti avtonomiji tudi že v Železni Kapli. Pokazalo se je, da je res, kar pravijo nemškutarji, da je dvorana v kinu pre-

velika, ker Herzog je govoril le praznim klopem. Menda kaj takega od Borovljanov ni pričakoval, in še od te peščice ljudi, je bila polovica drugega mišljenja. Povedal je, da je že veliko ljudi izjavilo, da se izselijo in ne ostanejo več tu, če dobijo Slovenci kulturno avtonomijo. V desetih letih se bo naš kraj popolnoma izpremenil, da ga ne bo več poznati. Zelo nevarno bi bilo v slučaju vojne med Italijo in Jugoslavijo. Gotovo bi se kakih 5000 Slovencev na Koroškem dvignilo, ki bi šli proti Lahom, potem bi tudi Lah ne imel več zaupanja v nas ozir. našo državo. Zares strašno! Pravijo, da takih klobasarij tukajšnji kino še ni slišal.

Št. Vid v Podjuni. Dne 2. t. m. se je vršil tukaj občni zbor kmetijske podružnice, da izvoli novega načelnika, ker se je bivši preselil na novo službeno mesto. Za načelnika je bil izvoljen dosednji podnačelnik g. Josip Jernej, pd. Urank v Kamenu, na njegovo mesto pa je prišel g. inž. agr. Marko Polzer. Razpravljalo se je tudi o premoženju podružnice in se sklenilo, da se nabavita dve brizgalki za sadje, predenec itd. z mešalno pripravo. Odbor pa se bo posvetoval, kje in na kakšen način dobiti denar, da se kupi polagoma moderen trijer. Odbor je sestavljen iz zmožnih mož ter upamo, da bo kos svoji težki nalogi.

Šmarjeta v Rožu. (Razno.) Poletni nismo imeli časa, da bi pisali, ker bili smo preveč zaverovani v delo na polju. Pa je tudi Bog primerno poplačal naš trud. Čeprav se ne moremo hvaliti z množino žita, je vendar kakovost dosti boljša od lanske, drugače pa srednja letina. — Topot imamo beležiti nesrečo g. Sodia, posestnika Ibovčnikove kmetije, ki mu je postala v petek dne 30. septembra zvečer — hiša in gospodarsko poslopje — žrtev ognja. Zdaj v jeseni, ko so vsi pridelki takorekoč že pod streho, je zgorela vsa krma in žito in poleg tega še 16 vozov neomlačenega ovsa, da je škoda najemnika Štolcra velika in le deloma zavarovalnino krita. Šmarješka požarna bramba, ki je prišla prva na kraj požara, ni mogla gasiti, ker teče potok Freibach 150 m niže in z ročno brizgalno ni bilo mogoče spraviti toliko pritiska skupaj. Šele boroveljska požarna bramba s svojo motorno brizgalno je udušila požar in se je obema zahvaliti, da se je rešilo nekaj orodja in hišne oprave. Vzrok požara ni dognan: ali kratek stik ali pa je bilo podtaknjeno. — S 1. oktobrom je otvoril Ebner v Borovljah osebni avtomobilski promet med Šmarjeto in Borovljami. Za nas je ta promet vsekakor velikega pomena, ker se bomo lahko ugodno vozili in poleg tega se nam obeta prihodnje leto več letoviščarjev, vsaj imamo zdravo pitno vodo, zdrav gorski zrak in lep razgled. — Pod vasjo Trebljenje tik ob Dravi gradita brata Ehrlich elektrarno, ki bo dala Šmarječanom in okoličanom električno moč in luč. Upati je, da izvršita delo do prihodnje pomladi, Tako gremo tudi mi počasi napredku naproti. Da bi se le še našel kak podjetnik, ki bi nam nosil denar ali za nas plačeval.

Grebinj. (Požar.) Komaj so se ljudje od požara v Encelni vasi nekoliko pomirili, je bilo v nedeljo dne 2. oktobra popoldne spet slišati plat zvona. Gorelo je Rasserjevo gospodarsko poslopje pri Grebinju. Ker je bilo na razpolago dosti ljudi in tudi požarne brambe takoj na mestu, se je stanovanjsko poslopje še dalo rešiti. Posestnik je primerno zavarovan. — In zopet je 3. oktobra ob 1. zjutraj začelo goreti v Encelni vasi, tokrat pri posestnikih, ki so zadnjč še ostali. Pogorelo je stanovanjsko in gospodarsko poslopje gostilne Schneider ter skedenj in hlev pd. Hanžiča. Ogenj je uničil velike množine žita, krme in gospodarske stroje. Z gotovostjo se lahko trdi, da je nekdo zažgal.

Št. Jakob v Rožu. (Razno.) Umrla je v Kotu preužitkarica in trafikantja pd. Brežanove hiše, Marija Brežan. Do visoke starosti 83 let si je ohranila zdrav razum in dober spomin. Bila je mati enega najboljših narodnih delavcev Ferdinanda, ki je padel v svetovni vojni in mati žene lesnega trgovca Čudna na Bistrici. Minuli petek jo je spremljala velika množica ljudi na pokopališče k zadnjemu počitku. Moški zbor ji je zapel na domu in na pokopališču ganljive žalostinke. Počivajte v miru! — Od srede naprej vozi avto iz Podroščice na

Vrbo in nazaj samo dvakrat na dan. Skozi Št. Jakob vozi zjutraj ob pol 8. in popoldne ob 3. na Vrbo in ob 11. in 5. na Področico.

Celovec. (Razno.) Neka Italijanka se je vlegla pri Krivi vrbi na tračnice, da bi jo povozil brzovlak. Moški jo je našel ter odvedel proč. Povedala mu je, da pač nima sreče, zato je hotela izvršiti samomor. Prej pa se je še napila korajže. — Zmešana Berta Dohr, 25 let stara, je skočila pri Glinjah v Dravo in utonila. Pokopali so jo v Borovljah. — V soboto in nedeljo 2. t. m. je Celovec z dosti velikim sijajem praznoval Hindenburgovo 80letnico rojstva. Soc. dem. se je niso udeležili. Isti dan popoldne je bil na trgu pred deželno vlado odkrit spomenik gorskim strelcem. Spomenik je lep in bo Celovcu v kras. — 1. in 2. t. m. je bilo v Celovcu mogoče zaznamovati 6 avtomobilskih in motornih nesreč. Šoferji prehitro vozijo ali pa premalo pazijo. Takim ljudem je treba vzeti vozno dovoljenje. — Gostilničarju Astnerju v Železni Kapli je nekdo ukradel 2100 šilingov. — Dne 1. oktobra so na Koroškem zaznamovali 2170 podpiranih brezposelnih; število je padlo za 105 oseb. — Na Grebinskem jezeru so se pojavile tri čaplje. Eno je lovec ustrelil, pa ga je tako tepla s peruti, da jo je izpustil. Zdaj je izginila. Za ta kraj prav redka prikazen. — Trgovcu Jobstu v Črešnjah so tatje odnesli 5 l žganja, 5 kg slanin in moke, ruma, več kg kave, sladkorja itd. v skupni vrednosti 800 S. — Franc Podbregar, bivši hlapec v Pliberku, je prodal voz lesa za 70 S in jo popihal, mesto da bi ga zapeljal na pliberški kolodvor. Zato je dobil 3 mesece zapora. — Na celovski gimnaziji je do 5. novembra razpisano mesto profesorja za zemljepis in zgodovino. — Ameriški milijonar in letalec Levine, kateremu se je v Italiji razbilo letalo „Mis Columbia“, se je pripeljal 6. t. m. v Celovec s prometnim zrakoplovom. Na letališču ga je pozdravil celovski župan dr. Bercht. Vrača se preko Dunaja in Hamburga v Ameriko. — Deželna hiša se od zunaj lepo popravlja. Skladna izbira barv daje lep vtis. Obenem se popravlja sejna dvorana deželnega zbora. Bila je že dolgo premajhna. Odstranili so strop in v isti višini vzdali prostor za poslušalce, pa tudi drugače so dvorano razširili.

DRUŠTVENI VESTNIK

Št. Jakob v Rožu. V nedeljo dne 16. in 23. oktobra ob 3. popoldne uprizori naša Marijina družba v župnijski dvorani prekrasno igro „Sv. Elizabeta in luštna planšarica“. Nastopile bodo najboljši moči, med njimi tukaj splošno znani igralci in pevec Šime Martinjak. Med odmori poje naš mladi pevski zbor.

Vogrče. (Igra.) Na rožnovensko nedeljo so naša Marijina dekleta svojemu vodniku v slovo uprizorila dve lepi igri: „Marijin otrok“ in „Sv. Neža“. Prva izraža na ganljiv način srečo hčerke Marijine, ki živi pod mogočnim varstvom svoje Matere. Izvrsten in sila smišen je bil prizor s cigankama. Druga igra, ki nas vodi nazaj v idealne čase prvih kristjanov, je prav primerna tudi za današnji, versko tako brezbrži čas, da vzbudi v nas nekaj tistega idealizma, junaštva in žive verske zavesti, kakor je nam kažejo prva krščanska stoletja. Vsaj je sedanja doba s svojim modernim poganstvom, kakor je zelo umestno povdarjal govornik, na las podobna onemu času ljutega boja med poganstvom in krščanstvom. Zato pa potrebujemo tudi značajev takih, kakor so bili prvi kristjani in kakoršnega gledamo in občudujemo ravno v sv. Neži. — Igralke so pokazale, da se ne znajo samo kretati v moderni obleki, ampak da znajo in mogoče še bolje, tudi nastopiti v starorimski togi in tuniki. Igrita sta vsem gledalcem segli globoko v srce in napravili viden vtis.

Globasnica. (Materinski dan.) Tudi pri nas smo ga praznovali 8. septembra. Dopoldne smo obhajali slovesnost v cerkvi s primerno pridigo in pristopom članov in mater k zakramentom. Popoldne se je slavnost nadaljevala v društvenih prostorih, kjer se je kljub slabemu vremenu zbralo mnogo mater, posebno veliko pa mladine, katerim je čg. Feliks Zulechner, župnik v Št. Lipšu, v zbranih besedah orisal pomen materinskega dne in navedel par naukov za matere in tudi za mladino. Nasto-

pilo je tudi več deklet, ki so priprosto, a jedernato deklamirale lepe zato primerne pesmi. Nato so dekleta predstavljala igro „Roka božja“, ki so jo vse igralke v največjo zadovoljnost navzočih dobro pogodile. Da bo tudi mladina praznovala enkrat svoj dan, zato pripravljajo društvo, da napravi oz. priredi koncem meseca oktobra „Mladinski dan“, ko se bo obenem obhajala tudi „Slomškova slavnost“. — Smrt je zopet zamahnila s svojo koso po treh moških, in sicer po Matevžu Rieplu, bivšem kolarju v Štebnu, in dvema rudarjema iz Globasnice. Zadnja sta bolehal na jetiki. P. n. v m.!

GOSPODARSKI VESTNIK

Davki.

Kovač Franc.

Najbolj pereča zadeva za kmeta so danes davki. Zato je potrebno, da pozna kmet davčne določbe, da si na podlagi zemljiške pole more sam izračunati dohodninski davek in davek na blagovni promet. Današnji čas zahteva, da kmet here in so mu znane davčne postavke ter da kot kmet v Švici in Holandiji vodi knjigovodstvo o svojem gospodarstvu. Na podlagi zapiskov vseh stroškov in dohodkov se mu bo mogel popolnoma objektivno odmeriti dohodninski davek in tako izostanejo od strani davkarij razna nerazporazumljenja. Povprečno 5 minut časa si mora na dan že vzeti gospodar, da zapiše kar je izdal in izkupil. Tako napravljen seznam dohodkov in stroškov pri gospodarstvu se predloži do 31. marca pristojni davkariji in na podlagi tega se potem izračuna dohodninski davek.

Med dohodke se postavi: izkupiček za prodano živino, mleko, žito in ostale kmečke pridelke. Če je kmet prodal les, vpiše $\frac{9}{10}$ dobljene vsote, $\frac{1}{10}$ se namreč odšteje za pogozditev. Nadalje se všteje eventualni prirastek živine in prehrane za gospodarja, njegovo ženo in mladoletne otroke, 300—500 S od osebe.

Glede izdatkov je važno, da so vsi stroški opremljeni s tozadevnimi pobotnicami in potrdili, drugače jih davkarija ne pripozna. Med izdatke se postavijo stroški za popravila hiše in gospodarskih poslopij, nabavo in popravila strojev, orodja, vodnjakov in stroški za pota, vodovode, mostove itd., nadalje prikup živine in živeža, nakup semen, umetnega gnojila, stroški za razne rokodelce, plače in obleka poslovo, zmanjšanje stanja živine, toča, požari itd., zavarovalnina, obresti od dolgov, vsi davki razen osebne dohodnine, bolniška blagajna. Pripomniti je treba, da se stroški za na novo postavljena poslopja ne smejo postaviti med izdatke.

V lažje umevanje naj služi sledeči vzorec:

D o h o d k i:	
za prodano živino	2600 S
za mleko	600 S
za žito	200 S
za les, odnosno 10% za pogozditev	1400 S
za vrednost od posestnika in družine porabljenih živil	800 S

Skupaj . 5600 S

S t r o š k i:	
izdatki za kupljeno živino	900 S
popravila na gospodarskih poslopih	400 S
nakupljena živila	300 S
plača in obleka za posle	900 S
davki, zavarovalnina	200 S
bolniška blagajna	30 S
zmanjšanje živine	200 S
obresti od dolgov	30 S

Skupaj . 2960 S

Dohodki	5600 S
Izdatki	2960 S

2640 S

Od te vsote 2640 S se izračuna posestniku osebna dohodnina, in sicer od dohodkov, ki presegajo 1400 S. Do te vsote namreč ni še treba plačevati dohodninskega davka, nadalje pa po sledeči tabeli:

od 1400—3400 S	1,1%
od 3400—5300 S	2,2%
od 5300—7200 S	3,3%

torej v našem slučaju 2640krat 0,011 = 28 S 4 g.

Nadalje obstojajo gotove olajšave, ki se ozirajo na težki položaj kmeta. Paragraf 173. določa, da se pri dohodku do 10.200 S za vsakega nepreskrbljenega otroka do 14. leta od tako izračunane vsote popusti 5%. Pri izrednih nesrečah pri gospodarstvu se po paragrafu 174. morejo nakloniti še nadaljne olajšave do $\frac{3}{10}$.

Izkušnja pa kaže, da kmetje v ogromni večini ne vodijo knjigovodstva o gospodarstvu. In v tem slučaju se izračuna osebna dohodnina na podlagi dogovora, takozvanega ključa, ki se je sklenil v posameznih deželah med poljedelskimi organizacijami in deželnimi finančnimi blagajnami. Tudi v tem slučaju naj gospodarji okoli novega leta pošljejo davkariji seznam, koliko imajo živine, koliko je ljudi pri hiši, katastralni čisti dohodek, nadalje posebne okolščine (toča, povodenj, nesreča pri živini), da morejo biti deležni olajšav §§ 173 in 174. Nadalje naj bode pripomnjeno, če se je kaj lesa prodalo ali nič, ali se je izkupiček mogoče porabil za popravila.

Obrazec:

Katastralni čisti dohodek kmetije znaša 300 K, od tega odpade 50 K na gozd. Kmet redi na posestvu 3 konje, 3 vole, 1 bika, 7 krav, 6 telic, 5 prašičev in 20 ovac. Lesa ni prodal nič, z vožnjo je zaslužil 300 S.

Dohodninski davek se izračuna na sledeči način:

Katastralni čisti donesek 300 — 50 = 250 kron \times 44.000 + 88 S \times 20 K; k temu se prišteje še 100 S za gozd, in sicer vsakemu. Dohodnino od gozda je treba plačati le tedaj, če zaslužek presega 500 S.

Tako pridobljena vsota znaša . . . 2960 S
in od tega se odšteje 10% 296 S

2664 S

in od te vsote po zgoraj označeni tabeli 1,1% znaša osebna dohodnina 29 S 30 g.

Glede živine je še pripomniti, da se konji, krave in biki računajo za 1, 2 telici za 1, 5 prašičev za 1 in 10 ovac za 1. V našem slučaju torej 20krat 88 S. V normalnem slučaju se pomnoži katastralni čisti donesek s 44.000, v aprovizacijskih občinah (v bližini Beljaka, Celovca in Vrbskega jezera) kjer gospodar lažje spravi svoje pridelke v denar, se pomnoži s 53.000, v gorah pa s 34.000 in enota za živino z 68.

Večji posestniki tudi plačujejo davek na premoženje. O tem davku vlada med ljudmi popolnoma krivo mnenje, kot da bi morali plačevati davek o prihrankih. Premoženjski davek ni ničesar drugega kot nekaka dopolnitev dohodninskega davka. Davčna oblast vzame letni dohodek izračunan po zgoraj omenjenih vzorcih kot 10% obresti kapitala.

Davek na premoženje znaša:

od 36.000—120.000 S	0,5 od tisoč
od 120.000—240.000 S	1 od tisoč
od 240.000—360.000 S	2 od tisoč

Vzemimo sledeči slučaj: kmetov dohodek se ceni na 4000 S, na posestvu je intabuliran dolg 10.000 S. Davkarija smatra dohodek 4000 S kot 10% kapitala, v tem slučaju posestva, da ima vrednost 40.000 S. Ker je pa na posestvu dolg 10.000 S, tedaj znaša vrednost kapitala 30.000 S in v tem slučaju še ne plača davka na premoženje. Če je pa posestvo brez dolga, tedaj plača po tabeli 0,0005 = 20 S.

Poštna uprava objavlja poslovno poročilo o letu 1926. Oseba je imela 25.809, za 399 ljudi več nego predlanskim, in sicer 21.770 uradnikov, 1150 pogodbenih nameščencev, ostali pa začasno nastavljeni delavci. Od 21.770 uradnikov jih je 4474 ženskega spola. V celi državi je 2722 poštne uradov, v področju celovškega ravnateljstva 239 in za prevažanje po železnici 123. Za prevoz pošte je železnica prejela 6 milijonov šilingov. Avtoprometnih zvez ima pošta 108. V inozemstvo je bilo oddanih 1.913.844 brzojav, sprejetih je bilo pa 2.001.808 brzojavk. Dohodkov je imela pošta 166.962.924 in izdatkov 175.364.643 S ali 7.026.959 S izgu-

be. Med izdatki zavzemajo glavno mesto plače uradnikom v znesku 94,239.260 in upokojencem 38,063.332 S. Med dohodki so pristojbine nanesele 151,721.418 S. Kljub pretirano visokim pristojbinam je poštna uprava pasivna.

Velikovški trg. Živina: biki 1,20, pitani voli 1,30—1,50, krave 0,80—1,20, telice 1,20, koze 0,30—0,50, ovce 0,80—1 S za kg žive teže. Jajce 20—24 g, surovo maslo 3,20—4,80 S, piščanci 2,50—4 S. Žito: pšenica 39, rž 36, proso 33—34, ječmen 29, ajda 34, konoplje 40, krompir 7, oves 27 S za kg.

Borza. Dunaj, 11. X. 1927. Beograd 12,455; Berlin 168,71; London 34,45875; Milan 38,71; New York 707,25; Paris 27,7725; Praga 20,955; Curih 136,37.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Še ta mesec dobimo nove bankovce po 5 šilingov, pozneje pa po 100 S. — V Berlinu je 300.000 več žensk kot moških, zato pa se vzdržuje tam 799.763 žensk samih. — Brezposelnih je v Italiji 600.000. Kljub temu je Mussolini vsako izselitev popolnoma prepovedal. — V Potočanih pri Sarajevu je bil rojen otrok, ki je imel 2 glavi, 4 roke in 2 nogi. Umrl je par ur po porodu. — V Yungkongu pri Hongkongu in okolici je besnel silen vihar. 5000 oseb je mrtvih, 20.000 hiš porušenih, 400 parnikov in bark pa se je potopilo. — Pri železniški nesreči v Belgiji je bilo ranjenih 76 potnikov. — Med mehikanskimi uporniki in vladnimi četami je prišlo zopet do novih bojov. Samo v eni bitki je bilo ubitih 55 upornikov. — 3. oktobra je prišel pri belem dnevu k blagajniku Lombardbanke v Berlinu ropar in mu nastavljal samokres. Nato je pobasal na mizi 4000 mark in izginil. Čisto po ameriškansko. — Od leta 1919 do letošnjega avgusta se je iz Avstrije izselilo 51.276 oseb v prekomorske kraje. — V Lipskem je izumil nekdo poštni nabiralnik, ki potom posebne avtomatične naprave frankira pismo ali dopisnico, ako se prej vrže v njega primerna denarna vsota. — Kruhi se na Dunaju podraži za 4 groše, ker se je podražilo žito in moka. — V Štipu v Jugoslaviji je bil zavrato ustreljen brigadir Kovačević, Najbrž bo to delo makedonstvujočih. — Izjemno sodišče v Albaniji je obsodilo 9 uglednih voditeljev opozicije na smrt; med njimi je škof, bivši ministrski predsednik, bivši konzul na Dunaju, urednik, kapitan, gimnazijski profesor in profesor bogoslovja. — Sprememba imena železniške postaje stane zdaj prilično 800 S, in sicer novi napisi, pečat, vozni listki, tiskovine itd. Malo drag špas. — Ukrajinsko okrajno sodišče je obsodilo 5 poljskih ogleduhov na smrt. — V Romuniji je Prut prestopil bregove in preplaval del mesta Jasy. Posebno je po povodnji prizadeta Dobrudža, mesto Bodargic je povečini poplavljen in več hiš se je razsulo. Mrtvih se je naštel doslej 15. — V kanadskem rudokopu Montnikel se je udrila zemlja v obsegu 400 kvadratnih čevljev. Tudi več sto metrov železnice je porušene in postaja se bo vsak čas pogreznila. — V Kijevu je streljala 6letna deklica na redarja. Zato so jo vtaknili v luknjo. — V Batjevcih pri Mostarju je vihar ponoči prušil kočje nekega kmeta. Zjutraj so sosedje nesrečo zapazili in izvlekli izpod razvalin težko ranjenega posestnika in njegovo ženo in 2 mrtva otroka. — Na Angleškem se je pojavila spalna bolezen.

Strahovite nesreče. Dne 29. septembra je nenadoma pridrvel nad mesto Saint Louis v Ameriki strahohovit tornado, ki je z deli razrušenih streh in železnice napolnil ozračje. Sledila je velikanska ploha. Prestrašeni očividci poročajo, da je vladala med viharjem popolna tema in da se je zdelo, kakor bi se podirala zemlja. Rešilna dela so se vršila s pomočjo svetilk. Ves promet je popolnoma ustavljen, ker so ceste polne ruševin. Nad 5000 hiš je razrušenih ali pa težko poškodovanih. Škoda se ceni na 70 milijonov dolarjev. Dosedaj so izvlekli izpod ruševin 100 mrtvih in nad 400 ranjenih. — Tudi Anglijo je obiskal vihar. Na več krajih so se utrgali oblaki. Letina je poškodovana ali pa popolnoma uničena. Na tisoče živine je utonilo. Številne ceste so pod vodo. Tudi ladje in pristanišča so mnogo trpele.

Nazadovanje porodov. Objavlja se pregled naraščanje odnosno padanje prebivalstva naše države in beleži kot posebnost lanskega leta zlasti to, da število porodov stalno pada. Nadvse značilno je dejstvo, da je naša mala republika v odstotnem razmerju že dosegla Francijo, ki se ji glede naraščaja ne odpirajo baš zavirljivi izsledki. — desetletja in desetletja se ni rodilo tako malo otrok kakor lani. Število porodov znaša 3,9 od tisoč in postaja radi tega že katastrofalno. Najslabše razmerje kažejo v tem pogledu Gornja in Nižja Avstrija, Solnograška in Štajerska, kjer je podoba, da se ljudje naravnost krčevito branijo potomstva. Nekoliko na boljšem so alpske dežele in Gradiščanska. Poleg števila porodov je opaziti tudi padanje ženitev in možitev. Na Dunaju je bilo sklenjenih lani 16.494 porok, medtem ko jih je bilo eno leto prej 17.392. V vsej državi pa se je lani poročilo 45.877 parov, medtem ko je bilo leta 1925 48.688 porok. Četudi bi se razvoj v tem pravcu nadaljeval, se ni bati, da bi nastalo pomanjkanje ljudi, vsaj kaže brezposelnost, da je država preobljudena.

Leta 79. po Kristusu sta bili vsled bruhanja Vezuva zasuti mesti Pompeji in Herkulanium. Več let sedaj mesti izkopavajo. Te dni so izkopali leseno omaro, v kateri je bila podoba poganskega boga Apollona, srebrno jedilno orodje in velika čaša. Bili so tedaj tudi že Rimljani ob Kristusovem času nobel ljudje, ki so jedli s srebrnimi žlicami in pili iz dragocenih kup. — Na Goriškem je bila huda nevihta. V Soški dolini je šla toča, dež in sneg. Voda je hitro naraščala, odnesla nekaj mostov in poškodovala eno elektrarno. Od Goriške se je vlekla nevihta na Benečansko, kjer je naredila še večjo škodo na hišah, posebno pa na vinogradih. Na Kranjskem je vsled neurja posebno Sora močno narasla — v eni uri na pet metrov. Ljudje so ponekod po lestvah bežali iz hiš. Sora je nosila seboj veliko lesa, ki je butal v hiše in jih rušil. — Ob Črnem morju je bil potres, ki je bil najmočnejši v mestu Sevastopol. — Na Japonskih otokih je tudi bil potres, ki je tako razburkal morje, da je vodo visoko brizgalo, poplavlilo bregove in je okoli 1000 ljudi utonilo. — Na Kitajskem se zelo razširja kuga in je v okolici Nankinga zahtevala že 7000 žrtev. Žalibog so politične razmere te ogromne države tako žalostne, da se ni mogoče uspešno braniti proti tej zavrati bolezni. — Nemški poslanci na Češkem so se izrekli proti priključitvi Avstrije k Nemčiji. — V Košentinu na Poljskem je bila nemška manjšinska šola. Ker je bilo premalo otrok, se je jo zaprlo. Na to so stariši pričeli štrajk, ker niso hoteli dajati otrok v poljsko šolo. Tako zavedni so Nemci, z nami pa smejo početi kar hočejo, ker smo tako mehki. Bodimo bolj odločni!

Človeška kri. Stari narodi, tako tudi Izraelci, so mislili, da je v krvi duša, da je v nji življenje, in so zato kri nekako čistili ter je veljalo pri njih za greh, zavživati kri. Zato so stari tudi mislili, da mora kri imeti v sebi posebno zdravilno moč. Divji narodi so često pili kri ubitega sovražnika, meneči, da tako preide vanje ubitega moč. Ko so l. 1649. divji Huroni mučili patra Jezusovega reda Brebeufa, so vsi hoteli piti od krvi tako čudovito junaškega misijonarja. Poglavar mu je celo izdrl srce in ga je snedel. Rimljani so mislili, da je človeška kri zdravilo zoper padavico; tako nam poroča pisatelj Plinij. „V Rimu pijo padavični toplo kri rokoborcev, kakor iz žive čaše.“ V Nemčiji in drugod so mislili, da je veliko zdravilne moči v krvi ljudi, ki so se v kazni za kak zločin obglavili. L. 1859. še so obglavili v Göttingenu žensko, ki je bila nekoga zastupila. Ko je padla njena glava pod sekuro, je ljudstvo predrlo vrsto policistov ter je z rutami zajemalo toplo kri kot zdravilo zoper epilepsijo. Zdravniki naših dni se poslužujejo za razne bolezni preparatov — snovi —, v katerih je iz živalske krvi zajeti hemoglobin — rdeča krvna telesa. Svoječas so zdravniki začeli vlivati bolnikom v žile živalsko kri; ali izkazalo se je, da ta kri upliva na človeško telo le kakor strup, ne pa kakor zdravilo. Nato so začeli poskušati s človeško krvjo. In stvar je bila izprva grda: klali so sužnje, hudodelce, otroke, da se je dobilo krvi za kakega kralja ali

mogotca. Pozneje so začeli nekateri ljudje prostovoljno prodajati zdravnikom za bolnike svojo kri. Ali takoj se je videlo, da gotovemu človeku tudi vsaka človeška kri ne prija. Zdaj na klinikah šele poskušajo ali ta kri prija temu bolniku, in potem se je šele poslužijo. V Ameriki imajo velike bolnišnice svoje ljudi, ki so vsak čas pripravljeni, priti in ponuditi bolniku, ako je pripravna, svojo kri.

(Natur und Kultur 1927.)

Nove šipe za okna. Znano je, da je takozvana ultravijoličasta luč za zdravje potrebna. Po ultravijoličastih žarkih blagodejno učinkuje planinski zrak, v dolini pa prah in dim popijeta to luč večjidel. Zlasti pa to luč popijejo šipe v oknih! Učenjaki so našli, da živali iz tropičnih, vročih dežel za glažovnatimi šipami ne uspevajo. Zdaj so na Angleškem iznašli nove šipe — vita šipe —, ki so bogate na kvarcu in vijoličaste luči več ne zadržujejo. V Londonu so dali opice in tuje kače za tako steklo in zdaj ta golazen izborna prospeva. Treba bi bilo misliti seve najprej ne na živali, marveč na človeka. Treba bi bilo takih novih oken v naše bolnišnice in mestna stanovanja, kjer ljudje ne pridejo dosti na prosti zrak. Žal, je cena zdaj še previsoka, ali če je poročilo resnično, bomo kmalu stare šipe zamenjali z novimi.

Listnica uredništva.

Rožan. Hvala za nasvete. Prejkomogoče bom pismeno odgovoril. — **Marija Jamnik, Gorce.** Radi potrjujemo, da Vi niste pisali dopisa pod „Tinje“ v 39. številki lista.

108

GRAF

-ove srebrne kocke

uporabljajo milijoni ljudi!

Poizkusite tudi Vi!

IZŠLA JE BLASNIKOVA
VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,

ki ima 366 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan. — Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. — „VELIKA PRATIKA“ je najboljši in najcenejši družinski holedar. — Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov

tiskarna in litografski zavod, Ljubljana, Breg 12

111

Inserirajte v Koroškem Slovencu!